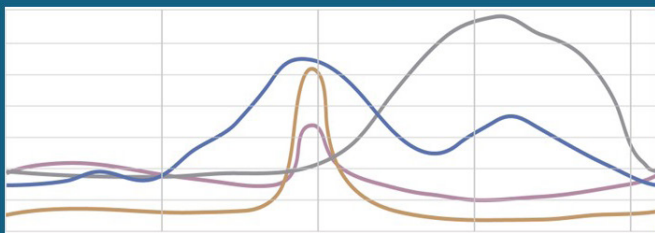
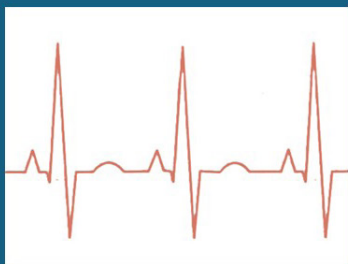

Tarptautinė mokslinė konferencija

„Vaisingumo kodas: nuo egzistencinės prasmės iki sveikatos raštingumo“

2026 spalio 3 d.
Didžiojoje auloje, Vytauto Didžiojo universitete
Gimnazijos 7, Kaunas

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
Katalikų teologijos fakultetas

Konferencijos mokslinis komitetas
Pirmininkas

kun. prof. dr. Andrius Narbekovas, VDU

Pirmininko pavaduotoja
dr. Yolanda Fernández, IEEF/EIFLE prezidentė, Ispanija

Nariai
prof. dr. René Ecochard, Klodo Bernaro universitetas, Lionas, Prancūzija
prof. habil. dr. Elzbieta Osewska, Tarnovo taikomųjų mokslų universitetas,
Lenkija
prof. dr. Danielius Serapinas, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

Konferencijos organizacinis komitetas
Pirmininkė

prof. dr. Birutė Obelenienė, VDU
Pirmininko pavaduotojas
doc. dr. Benas Ulevičius, VDU

Nariai
doc. dr. Aušra Vasiliauskaitė, VDU
dr. Vilma Šliužaitė, VDU
dr. Gabrielius Klimenka, VDU
Doktorantė lic. Ingrida Jazgevičienė, VDU

Sekretoriatas
Katalikų teologijos fakultetas,
Vytauto Didžiojo universitetas
Gimnazijos g. 7, 44260 Kaunas, Lietuva
Tel. / Faks.: +370 37 32 34 77
ingrida.jazgevicienne@vdu.lt
renata.zilinskaite@vdu.lt
Organizatoriai ir globėjai

Organizatoriai: VDU Katalikų teologijos fakultetas, Santuokos ir šeimos studijų centras

Europos šeimos gyvenimo ugdymo institutas (IEEF/EIFLE)

Kauno arkivyskupijos šeimos centras

Konferencijos globėjas: Jo Ekscelencija Kauno arkivyskupas metropolitas
dr. Kęstutis Kėvalas, VDU Katalikų teologijos fakulteto Didysis kancleris

Rėmėjai

JAV Vyskupų Konferencija

„Immaculata“ fondas

Lietuvių katalikų religinė šalpa

MB Alkepa desertai „Gėrybė“

Informaciniai rėmėjai

Marijos radijas

Laikmetis

Partneriai

Laisvos visuomenės institutas

Lietuvos gydytojų asociacija „Už žmogaus gyvybę“

LSMU Bioetikos katedra

Lietuvos akušerių sąjunga

KONFERENCIJOS PROGRAMA

08:30–09:00 Registracija

09:00–09:30 Konferencijos atidarymas

- Sveikinimo žodis: Jo Ekscelencija Kauno arkivyskupas metropolitas dr. Kęstutis Kėvalas, VDU Katalikų teologijos fakulteto Didysis Kancleris
- Doc. dr. Benas Ulevičius, KTF dekanas, VDU
- Dr. gyd. Yolanda Fernández, Europos šeimos gyvenimo ugdymo instituto prezidentė

09:30–12:00 I PLENARINĖ SESIJA

VAISINGUMO PAŽINIMAS: EGZISTENCINIS IR ANTROPOLOGINIS MATMUO

Moderuoja doc. dr. Benas Ulevičius, VDU

09:30–10:00 „Vaisingumas – asmens egzistencinis gėris“ – kun. prof. dr. Andrius Narbekovas, VDU

10:00–10:30 „Kontracepcijos piliulė kaip *Homo sentimentalis* „motina“ – prof. dr. gyd. Gintautas Vaitoška, Tarptautinis teologijos institutas, Trumau, Austrija

10:30–11:00 „Moters laisvė ir įkūnytas vaisingumas: iš kur kyla jų priešprieša?“ – dr. Vilma Šliužaitė, VDU

11:00–11:30 „Mokslas ir lytis“ – prof. gyd. dr. René Ecohard, Klodo Bernaro universiteto profesorius emeritas, Lionas, Prancūzija

11:30–12:00 I plenarinė diskusija

12:00–12:30 Kavos pertrauka

12:30–14:40 II PLENARINĖ SESIJA

BIOLOGINIS VEIDRODIS: VAISINGUMO PAŽINIMAS KAIP DIAGNOSTIKOS ĮRANKIS IR SVEIKATOS RAŠTINGUMAS

Moderuoja dr. Vilma Šliužaitė

12:30–12:55 „Ovuliacija – sveikatos ženklas“ – gyd. dr. Pilar Vigil, Vaisingumo sveikatos tyrimų institutas, Niujorkas, JAV; Santjagas, Čilė

12:55–13:20 „Mitybos vaidmuo reguliuojant moters hormoninę pusiausvyrą“ – gyd. doc. dr. Jolanta Wasilewska, Atkuriančiosios prokreatyvosios medicinos centras Napromedica, Balstogė, Lenkija

13:20–13:45 „Šviesos mikroskopija ir gimdos kaklelio gleivių ovuliacijos proteominiai modeliai“ – gyd. dr. Yolanda Fernández, UCAM katalikiškasis Mursijos universitetas, Ispanija

13:45–14:10 „Simptoterminio metodo svarba moters sveikatai“ – gyd. Ludmila Lázníčková, mgr. Jitka Pokorná, Vilties ir pagalbos centras (CENAP), Brno, Čekija

14:10–14:40 II plenarinė diskusija

14:40–15:40 Pietų pertrauka

15:40–18:00 III PLENARINĖ SESIJA

RENGIMAS ŠEIMAI: VAISINGUMO PAŽINIMAS – LYTIŠKUMO UGDYMO PAGRINDAS

Moderuoja doc. dr. Aušra Vasiliauskaitė

15:40–16:05 „Ugdymas skaistumo link: kaip vaisingumo raštingumas formuoja socialinę ir santykių sveikatą“ – dr. Michael D. Manhart, vyriausiasis mokslinis konsultantas, tarptautinė Šeima šeimai lyga (CCL), Sinsinatis, Ohajas, JAV

16:05–16:30 „Lytiniai hormonai – biologiniai asmenybės architektai: sisteminio požūrio trūkumas mokyklų bendrojo ugdymo programose“ – prof. dr. Birutė Obeleenienė, VDU

16:30–16:55 „Lenkijos medicinos studentų vaisingumo pažinimo metodų žinios: skerspjuvio tyrimas“ – gyd. dr. Ewa Slizięń-Kuczapska, Lenkijos NŠP mokytojų asociacija, Varšuva, Lenkija

16:55–17:20 „Mamos ir dukros pokalbis: moterystės estafetė“ – dokt. Ingrida Jazgevičienė, VDU

17:20–18:00 III Plenarinė diskusija. Konferencijos uždarymas

Kun. prof. dr. Andrius Narbekovas
VDU KTF Teologijos katedros vedėjas

Kun. Andrius Narbekovas – teologijos mokslų daktaras, profesorius, Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto Teologijos katedros ir Santuokos bei šeimos tyrimų centro vadovas. Studijavo Kauno medicinos institute. Monografijos „Medicina, etika ir teisė“ sudarytojas ir bendraautoris, vadovėlių „Lytiškumo ugdymo etika“ ir „Vaisingumo pažinimas ir natūralus šeimos planavimas“ bendraautorius. Dėstomų disciplinų ir mokslinių interesų sritys: bioetika, santuokos etika, moralinė teologija, lytiškumo etika, sveikata ir krikščioniškoji moralė.

Vaisingumas – asmens egzistencinis gėris

Pranešimo tikslas – atskleisti, kad žmogiškasis vaisingumas krikščioniškoje antropologijoje yra suprantamas ne kaip izoliuota biologinė funkcija, o kaip fundamentalus asmens egzistencinis gėris, neatšiejamas nuo žmogaus orumo, lytiškumo ir pašaukimo meilei.

Krikščionybė žmogaus asmenį suprantą kaip nedalomą kūno ir dvasinės sielos vienybę. Būti vyru ar moterimi nėra vien biologinis faktas, nes žmogaus kūnas nėra tik instrumentas, jis – sudėtinė asmens dalis. Biologiniai procesai, tarp jų ir vaisingumas, nėra vien mechaniniai vyksmai – veikiant dvasinei sielai, žmogaus kūnas ir jo galios tampa žmogiški, personalizuoti ir įgyja egzistencinę prasmę. Vaisingumas, žvelgiant iš krikščioniškosios perspektyvos, suprantamas kaip prigimtinis asmens gėris ir dovana. Jis negali būti

traktuojamas kaip prekė, instrumentas ar nuo asmens valios atskirta funkcija. Vaisingumas leidžia asmeniui realizuoti save per tėvystę ir motinystę, peržengti savo paties ribas ir atsiverti kito asmens priėmimui.

Vaisingumas nėra patologija, kurią reikėtų slopinti, ir nėra vien biologinis resursas, kuriuo būtų galima manipuliuoti. Tai – egzistencinis gėris, per kurį žmogus įgyvendina savo giliausią esmę: pašaukimą dovanoti gyvybę, mylėti ir būti santykiu su kitu.

Prof. dr. gyd. Gintautas Vaitoška
*Tarptautinio teologijos instituto Santuokos
ir šeimos studijų magistrantūros programos
direktorius, Trumau, Austrija*

Prof. dr. Gintautas Vaitoška – psichiatras, Santuokos ir šeimos studijų magistrantūros programos direktorius Tarptautiniame teologijos institute Trumau, Austrijoje. Dr. G. Vaitoška 1984 m. baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą ir nuo tada praktikuoja psichiatriją. 1992–1995 m. studijavo Jono Pauliaus II Santuokos ir šeimos studijų institute Vašingtone, D.C., 2003 m. įgijo teologijos licenciatą laipsnį Tarptautiniame teologijos institute Garminge, Austrijoje, o 2022 m. Kauno Vytauto Didžiojo universitete apgynė daktaro disertaciją tema „Skaistybė kaip vaisingumo galios personalizacija“. Nuo 2000 m. dėsto pastorinę teologiją Tarptautiniame teologijos institute, o šiuo metu eina Santuokos ir šeimos studijų magistro programos direktoriaus pareigas.

Kontracepcijos piliulė kaip *Homo sentimentalis* „motina“

Pasak Philippe'o Rieffo, graikų polio žmogus buvo politinis, Viduramžiais – religinis, marksizmo epochoje – ekonominis, o po Freud'o darbų gimė „psichologinis žmogus“. Gyvendamas „terapinėje kultūroje“, šis žmogus siekia įgyvendinti savo autentiškus troškimus ir pasiekti psichologinį bei emocinį komfortą. Šio komforto siekį dramatiškai sustiprina kontracepti-

nės piliulės paneigta egzistencinė seksualinio akto gelmė. Erikas Eriksonas parodo, kaip to, kas prarasta, kompensacijos siekimas daro žmogų sentimentalų ir egocentrišką – nepajėgų išlaikyti santykį su kitu žmogumi.

Dr. Vilma Šliužaitė

VDU KTF Teologijos katedros asistentė

Dr. Vilma Šliužaitė yra teologė, turinti teologijos mokslų daktaro (S.T.D.) laipsnį. Prieš pradėdama teologines studijas ji baigė Kauno aukštesniąją medicinos mokyklą (Kaunas, Lietuva) ir dirbo medicinos seserimi. Teologijos licenciacijos ir doktorantūros studijas baigė Popiežiškajame Jono Pauliaus II santuokos ir šeimos studijų institute Amerikos katalikų universitete (Vašingtonas, JAV). Nuo 2012 m. dėsto Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakultete Filosofinę etiką, Morales teologiją ir Dvasingumo teologiją. Mokslinių tyrimų kryptis – žmogiškosios patirties ir objektyvios tiesos santykis moralinės teologijos ir krikščioniškosios antropologijos perspektyvoje, ypatingą dėmesį skiriant moterų patirtims.

Moters laisvė ir įkūnytas vaisingumas: iš kur kyla jų priešprieša?

Moters laisvės ir įkūnyto vaisingumo priešprieša šiuolaikinėje kultūroje kyla iš platesnio laisvės sampratos pokyčio – laisvė vis dažniau suprantama kaip autonomija nuo kūno ir žmogaus prigimties duotybės. Dėl to moters įkūnyta egzistencija praranda organišką ryšį su asmenine tapatybe ir traktuojama kaip valdymui bei modifikavimui atviras objektas. Taip susiformuoja paradoksali situacija: moterys siekia realizuoti savo laisvę, tačiau kartu patiria socialinį spaudimą nuolat pertvarkyti savo kūną pagal produktyvumo, estetikos ir funkcionalumo kriterijus. Pagal tokią lais-

vės sampratą kūnas instrumentalizuojamas ir suvokiamas kaip projektas, kurį reikia optimizuoti, planuoti ir valdyti. Pagal šią logiką vaisingumas redukuojamas į valdomą biologinę funkciją, o tai kelia įtampą tarp moters įkūnytos tikrovės ir savęs optimizavimo kultūrinės logikos. Vis dėlto svarbu suvokti, kad ši priešprieša nėra prigimtine – ji kyla iš iškreiptos laisvės sampratos, kurioje laisvė redukuojama į savęs rekonstravimo projektą, keliantį spaudimą veikti prieš savo įkūnytąją prigimtį.

Dr. gyd. René Ecochard
*Klodo Bernaro universiteto profesorius
emeritas, Lionas, Prancūzija*

*Dr. René Ecochard – tyrėjas, gydytojas epidemio-
logas, Klodo Bernaro universiteto Lione (Prancūzijoje)
profesorius emeritas. Biostatistikos ir demografijos mokslų
daktaro laipsnį įgijo Kembridžo universitete (Jungtinėje Kara-
lystėje). Specializuojasi dauginimosi biologijos srityje, yra 40-ties šios
srities mokslinių straipsnių bendraautoris, iš viso paskelbė 285 darbus. Neseniai išleido tris kny-
gas, skirtas vyriškumo, moteriškumo ir žmogiškosios ekologijos neurobiologiniams pagrindams.*

Mokslas ir lytis

Mokslas suteikia aiškų supratimą apie tai, kas yra lytis. Jis rodo, kad lytis yra ne kokia nors papildoma žmogaus savybė, kaip daikto spalva, bet yra esminė žmogaus tapatybės dalis: pirmojo nėštumo trimestro pabaigoje mes jau esame berniukas arba mergaitė. Dar gerokai prieš gimimą smegenys pradeda formuotis kaip vyriškos arba moteriškos, ir šis procesas tęsiasi iki brandos. Šis kūno ir proto skirtumais

grindžiamas vyriškumo ir moteriškumo tarpusavio papildomumas būdingas žmonių rūšiai, kaip ir kitiems žinduoliams.

Paauglystėje, formuojantis tapatybei, gali kilti stiprus nerimas, susijęs su perėjimu į suaugusiųjų vaidmenis – vyro ar moters, tėvo ar motinos. Jaunas žmones reikia skatinti atrasti, kad būti savimi yra gera.

Dr. gyd. Pilar Vigil

*Reprodukcinės sveikatos tyrimų instituto
medicinos direktorė, Niujorkas, JAV; Santja-
gas, Čilė*

Dr. gyd. Pilar Vigil yra akušerė ginekologė, biologijos mokslų daktarė, daktaro laipsnį įgijusi Čilės popiežiškajame katalikų universitete. Podoktorantūros studijas atliko Teksaso reprodukcinės medicinos ir endokrinologijos institute (JAV) bei Kairališkojoje moterų ligoninėje Melburne (Australija). Ji yra Čilės popiežiškojo katalikų universiteto profesorė, aktyviai dirbanti reprodukcinės medicinos, vaisingumo, nevaisingumo ir šeimos planavimo srityse. Kartu su profesoriais Jamesu Brownu ir Lenu Blackwellu sukūrė kiaušidžių kontinuumo koncepciją. Yra daugiau kaip 240 mokslinių publikacijų aukšto lygio recenzuojamuose žurnaluose ir 3 monografijų autorė, pasaulyje pripažinta žmogaus vaisingumo ekspertė, skaičiusi paskaitas daugiau nei 30 šalių ir dalyvavusi daugiau nei 250 kongresų bei seminarų. Čilės žiniasklaidoje ne kartą apdovanota kaip moterų lyderė.

Dr. P. Vigil yra Amerikos akušerijos ir ginekologijos kolegijos narė, daugelio mokslinių draugijų narė, buvusi Popiežiškosios gyvybės akademijos narė ir Teen STAR International prezidentė. Šiuo metu eina Reprodukcinės sveikatos tyrimų instituto medicinos direktorės pareigas (Niujorkas, JAV, ir Santjagas, Čilė).

Ovuliacija – sveikatos ženklas

Šiame pranešime pristatomas paradigmos pokytis, susijęs su menstruacinio ciklo ir moters sveikatos supratimu. Ovuliacija čia vertinama ne vien kaip vaisingumo fiziologijos įvykis, bet ir kaip esminis moters sisteminės sveikatos biologinis žymuo, atspindintis hipotalamo-hipofizės-gonadų-antinksčių ašies integruotą ir koordinuotą veikimą.

Kai ovuliacija vyksta normaliai, tai rodo tinkamą kelių tarpusavyje susijusių sistemų – neuroendokrininės, metabolinės, imuninės ir reprodukcinės – funkcionavimą. Ir atvirkščiai – ovuliacijos disfunkcija gali būti ankstyvasis latentinių patologijų rodiklis, apimantis policistinių kiaušidžių sindromą, skydliaukės sutrikimus, taip pat psichikos, autoimunines metaboline ligas.

Identifikavus biologinius žymenis, leidžiančius moterims ir gydytojams atpažinti bei stebėti ovuliaciją, menstruacinis ciklas tampa vertingu diagnostiniu įrankiu. Tai suteikia galimybę sveikatos priežiūros specialistams pereiti nuo reaktyvaus gydymo prie ankstyvos diagnostikos ir plataus spektro ligų prevencijos.

Šis požiūris iš esmės pakeitė klinikinę praktiką, pasiūlydamas moksliniais įrodymais grįstus protokolus, jungiančius fundamentalųjį mokslą ir pacientų priežiūrą. Jo poveikis peržengia reprodukcinės medicinos ribas – ovuliacinė sveikata įtvirtinama kaip esminė moters sveikatos dimensija viso gyvenimo metu.

**Doc. dr. Jolanta Wasilewska,
gyd. Tadeusz Wasilewski**

Atkuriančiosios prokreatyvosios medicinos centras „Napromedica“, Balstogė, Lenkija

Doc. dr. Jolanta Wasilewska – gydytoja alergologė, pediatriė, vaikų somnologė, klinikinė dietologė ir naprotechnologė. Iki 2016 m. dėstė ir vykdė mokslinius tyrimus Balstogės medicinos universitete, šiuo metu dirba Balstogės reprodukcinės medicinos centre „Napromedica“.

Jos mokslinių tyrimų sritys apima mitybos ir maisto įtaką žmogaus sveikatai bei vaisingumui, žarnyno mikrobiomo reikšmę nevaisingumo biocheminiams biomarkeriams ir endofenotipams, taip pat žmogaus vaisingumo nutrigenetinius aspektus. 2024 m. buvo pakviesta skaityti pranešimą RIKEN smegenų mokslų institute Tokijuje (Japonija), kuriame pristatė žarnyno ir smegenų ašies galimą vaidmenį reguliuojant autizmo spektro sutrikimą turinčių vaikų elgesį.

Mitybos vaidmuo reguliuojant moters hormoninę pusiausvyrą

Mityba – tai procesas, kurio metu organizmas virškina, absorbuoja ir naudoja maistines medžiagas. Mitybos tikslas – aprūpinti organizmą riebalais, baltymais, angliavandeniais ir maisto mikromedžiagomis, kurios naudojamos baltyminių ir steroidinių hormonų sintezei. Baltyminiai hormonai (LH, FSH, insulinas, prolaktinas, hCG, TSH) gaminami iš aminorūgščių, o steroidiniai hormonai (estrogenai, progesteronai: progesteronas, testosteronas ir streso hormonas kortizolis) – iš cholesterolio. Mityba tiesiogiai veikia spermatozoidų ir kiaušialąsčių kokybę, ovuliaciją, implantaciją ir ankstyvąją nėštumo eigą. Lytinės ląstelės, tiek spermatozoidai, tiek kiaušialąstės, yra ypač jautrios maistinių medžiagų trūkumui ir nepalankiems aplinkos veiksniams. Vaisingumą palaikančios maistinės medžiagos yra vitaminas D, omega 3 riebalų rūgštys, vitaminas B (fo-

latas, B12), antioksidantai (vitaminas C, Q10), geležis, cinkas, selenas ir cholinai. Sveikas žarnynas ir sveika žarnyno mikrobiota daro teigiamą poveikį moters sveikatai, vaisingumo potencialui, palikuonių sveikatai ir vaisiaus programavimui (programuoja vaisiaus metabolizmą ir sveikatą ilgam laikui). Hiperkalorinė, daug sočiųjų riebalų turinti mityba skatina uždegimą palaikančios žarnyno mikrobiotos plitimą ir didina cirkuliuojančių lipopolisacharidų (LPS) kiekį. Dėl to gali vystytis sisteminiai medžiagų apykaitos sutrikimai (atsparumas insulinui, dislipidemija, disproteinemija) ir didėti autoimuninių ligų (pavyzdžiui, celiakijos ar Hašimoto tiroidito) rizika. Šie pokyčiai gali sudaryti prielaidas vadinamajam su sumažėjusiu vaisingumu susijusiam uždegiminiam ir metaboliniam sindromui, neigiamai veikiančiam reprodukcinę sveikatą.

Dr. gyd. Yolanda Fernández

*UCAM Katalikiškasis Mursijos universitetas,
Mursija, Ispanija; Šventosios Šeimos klinika,
Barselona, Ispanija*

Dr. Yolanda Fernández – gydytoja iš Ispanijos, Kreitono modelio vaisingumo pažinimo sistemos mokytoja, Bilingo ovuliacijos metodo ir simptoterminio metodo mokytoja, naprotechnologijos medicinos konsultantė. Mokslinių tyrimų sritis – gimdos kaklelio gleivių reikšmė vaisingumo vertinimui. Yra paskelbus 2 mokslinius straipsnius ir apgynusi daktaro disertaciją (cum laude) tema „Gimdos kaklelio fermentai kaip priešovuliaciniai parametrai“. Dėsto Kreitono universitete ir dviejuose Ispanijos universitetuose (vaisingumą atkuriančios medicinos srityje). Klinikinę praktiką vykdo Šventosios Šeimos klinikoje Barselonoje, kur padeda poroms sėkmingai susilaukti vaikų arba atidėti nėštumą, sprendžia moterų vaisingumo ir ginekologinės sveikatos problemas, moko mergaites, paaugles, moteris ir poras apie vaisingumą. Šiuo metu eina IEEF/EIFLE organizacijos prezidentės pareigas. Asmeniniame gyvenime – ištėkėjusi, keturių vaikų mama.

Šviesos mikroskopija ir gimdos kaklelio gleivių ovuliacijos proteominiai modeliai

Vis daugiau porų siekia tiksliai nustatyti vaisingąjį langą, kad padidintų pastojimo tikimybę. Remiantis iki šiol paskelbtais tyrimais, galima daryti išvadą, kad patikimų metodų, leidžiančių tiksliai prognozuoti ovuliaciją ir vaisingąjį langą, kol kas nėra. Gimdos kaklelio gleivių (GKG) baltymai galėtų būti perspektyvus biologiniai žymenys, padedantys anksti ir tiksliai nustatyti ovuliaciją.

GKG mėginiai buvo imami iš vaisingo amžiaus moterų gimdos kaklelio kanalo tris skirtingas to paties menstruacinio ciklo dienas. Pirmiausia jie buvo ištirti ir klasifikuoti taikant šviesos mikroskopiją, vėliau atlikta aukštos skyros masių spektrometrija ir bioinformatinė analizė, siekiant nustatyti GKG baltymų sudėties pokyčius *in vivo*. Nustatyta, kad menstruacinio ci-

klo metu GKG vyksta cikliniai biofizinių savybių pokyčiai, atspindintys šviesos mikroskopu stebimuose kristalizacijos modeliuose. Proteominė analizė taip pat atskleidė GKG baltymų sudėties pokyčius ciklo eigoje. Dvidešimt penki iš keturiasdešimt aštuonių identifikuotų baltymų galėtų būti potencialūs ovuliacijos biologiniai žymenys. Manoma, kad koordinuoti GKG sudėties pokyčiai ovuliacijos laikotarpiu sudaro palankias sąlygas patekti pašaliniam kūnui – spermatozoidui.

**Gyd. Ludmila Láznicková,
Mgr. Jitka Pokorná**
Vilties ir pagalbos centras, Brno, Čekija

Gyd. Ludmila Láznicková – gydytoja, daugiau nei 30 metų dirbanti ginekologijos ir akušerijos srityje, savo praktikoje taikanti holistinį požiūrį. Ji vadovauja organizacijai „Centrum naděje a pomoci“ („Vilties ir pagalbos centras“, Brno, Čekija) ir, be laboratorinių, ultragarsinių bei klinikinių tyrimų, savo praktikoje remiasi ir simptoterminio metodo teikiama informacija. Dalyvauja ruošiant sveikatos priežiūros specialistus – akušerius, gydytojus, taip pat šviečia visuomenę ginekologinės ir vaisingumo sveikatos klausimais.

Simptoterminio metodo svarba moters sveikatai

Moters menstruacinis ciklas laikomas penktuoju gyvybiniu rodikliu. Simptoterminis metodas (STM) yra geriausia galimybė suprasti menstruacijų ciklo fiziologiją ir galimus jo sutrikimus. Šis metodas gali būti taikomas įvairiausiose gyvenimo situacijose – ne tik planuojant šeimą, bet ir diagnozuojant bei gydant menstruacinio ciklo sutrikimus.

Šiame pranešime pristatomos kelių klienčių, turėjusių įvairių menstruacijų ciklo problemų, atvejų analizės, parodančios, kaip STM gali būti pritaikomas ginekologinėje diagnostikoje ir terapijoje. Pranešime nagrinėjamas simptoterminio

metodo (STM) taikymas ginekologinėje praktikoje. Daugiausia dėmesio skiriama STM kaip įrankiui, padedančiam diagnozuoti ir gydyti vaisingumo ir ginekologinės sveikatos sutrikimus. Pranešime pateikiamas išsamus požiūris į STM kaip į šiuolaikinį veiksmingą įrankį, naudojamą ginekologijos ir vaisingumo sveikatos srityje.

Dr. Michael D. Manhart

Šeimos šeimai lygos (CCL) vyriausiasis mokslinis konsultantas, Sinsinatis, JAV

Dr. Michael D. Manhart – mikrobiologijos mokslų daktaras, laipsnį įgijo Sinsinačio universiteto Medicinos mokykloje. Karjerą pradėjo „Procter & Gamble“ kompanijos mokslinių tyrimų ir plėtros padalinyje, ėjo įvairias atsakingas vadovaujamas pareigas pasaulinėse sveikatos priežiūros ir farmacijos organizacijose. 2008 m. išėjo į pensiją kaip mokslinių tyrimų ir plėtros direktorius. 2007–2009 m. buvo CCL Direktorių tarybos narys, 2009 m. liepos mėn. buvo paskirtas organizacijos vykdomuoju direktoriumi ir šias pareigas ėjo iki 2016 m. Šiuo metu eina CCL Tarybos pirmininko ir vyriausiojo mokslinio konsultanto pareigas, taip pat yra FACTS Direktorių tarybos narys. Yra kelių mokslinių tyrimų, susijusių su natūraliu šeimos planavimu, autorius. Su žmona daugiau kaip 35 metus dirba savanoriais CCL mokytojais. Gyvena Sinsinatyje (Ohajas, JAV), yra keturių vaikų tėvas ir vienuolikos anūkų senelis.

Ugdymas skaistumo link: kaip vaisingumo raštingumas formuoja socialinę ir santykių sveikatą

Santuokiniai santykiai gali būti reikšmingai teigiamai ir neigiamai veikiami keleto socialinių ir demografinių veiksnių: santuokos sudarymo amžiaus, partnerių išsilavinimo, pajamų, bendro religingumo, sugyvenimo prieš santuoką ir vaikų skaičiaus. Daugelis iš jų yra plačiai ištirti. Mažiau nagrinėtas yra galimas poros pasirinkto šeimos planavimo metodo poveikis santykių dinamikai: ar vaisingumo raštingumas – arba jo stoka – daro įtaką santykių ir (ar) socialinei sveikatai?

Šiame pranešime apžvelgiama mokslinė literatūra, kurioje nagrinėjamas šeimos planavimo pasirinkimų poveikis santykiams, asmeninėms nuostatomis ir šeimos dinamikai. Pristatomi keli tyrimai, ana-

lizuojantys natūralų šeimos planavimą taikančių porų santykių dinamiką – daugelis jų turi svarbių apribojimų. Pastaraisiais metais publikuoti tyrimai, lyginantys NŠP metodus taikančių ir kontracepcijos priemonės vartojančių porų santykių dinamiką, rodo nepakankamai įvertintą šio pasirinkimo poveikį santykiams, įskaitant didelę įtaką skyrybų tikimybei. Pristatomas vaisingumo integracijos modelis, suteikiantis teorinį pagrindą, paaiškinantį, kodėl šeimos planavimo metodų pasirinkimai gali daryti poveikį tiek santykių, tiek socialinei sveikatai.

Dr. Birutė Obelenienė

VDU KTF Teologijos katedros profesorė

Dr. Birutė Obelenienė – socialinių mokslų daktarė, Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos katedros profesorė ir Santuokos bei šeimos tyrimų centro vyriausioj mokslo darbuotoja. Magistrantūros studijas baigė Kauno medicinos instituto Farmacijos fakultete; daktaro disertaciją apgynė Vytauto Didžiojo universitete 2007 m. Yra daugiau kaip 50-ties mokslinių publikacijų autorė: tarptautinės monografijos „From birth control to self awareness and free decision making“, monografijos „Medicina, etika ir teisė apie žmogų iki gimimo“ sudarytoja ir bendraautorė bei dviejų knygų – „Lytiškumo ugdymo etika“ ir „Vaisingumo pažinimas ir natūralus šeimos planavimas“ – sudarytoja ir bendraautorė. KTF mokslo žurnalo „Soter“ red kolegijos pirmininko pavaduotoja, magistrantūros studijų programos „Šeimos tyrimai“ vadovė. Mokslinių interesų sritys: lytiškumo ugdymo etika, bioetika, santuokos etika, natūralus šeimos planavimas ir vaisingumo pažinimas, šeimos studijos, jaunimo rengimas santuokai ir šeimos gyvenimui.

Lytiniai hormonai – biologiniai asmenybės architektai: sisteminio požiūrio trūkumas mokyklų bendrojo ugdymo programose

Šiuolaikinėje švietimo sistemoje, nepaisant atnaujintų Biologijos ir Gyvenimo įgūdžių programų, vis dar egzistuoja gilus edukacinis vakuumas prokreacinės sveikatos ir vaisingumo pažinimo srityje. Šio pranešimo tikslas – atskleisti, kad mokykloje sistemingai vengiama gilintis į natūralią vaisingumo biologinę bei egzistencinę prasmę. Dažnai moters menstruacinis ciklas ir organizmo pasirengimas gyvybės pradėjimui yra aptariami tik higienos aspektu, o gilesnė šio proceso prasmė visiškai ignoruojama.

Pranešime analizuojama, kaip lytinių hormonų natūralių sintezės dėsnų ignoravimas ir žinių trūkumas tiesiogiai veikia paauglių emocinę, psichinę bei fizi-

nę brandą. Vaisingumo pažinimas nėra tik medicininis faktas – tai pamatinis įrankis, padedantis jaunam žmogui suvokti vyro ir moters biologinius bei psichologinius skirtumus ir savitumą. Lytinių hormonų funkcijos sumenkinimas visuomenėje ir mokykloje skatina iškreiptą arba paviršutinišką moteriškumo ir vyriškumo sampratą. Pranešime keliamas klausimas, kaip sveikatos raštingumo trūkumas mokyklose gali būti susijęs su vėlesniu jaunų žmonių informacijos stygiumi bei dėl jo kylančiomis sveikatos problemomis, ir pateikiamos gairės, kaip šias spragas būtų galima užpildyti vertybiniais bei moksliniais turiniais.

Dr. gyd. Ewa Ślizięń-Kuczapska
*Lenkijos NŠP mokytojų asociacijos pirmininkė,
Varšuva, Lenkija*

Dr. Ewa Ślizięń-Kuczapska – gydytoja akušerė-ginekologė, medicinos konsultantė, dirbanti Šv. Sofijos ligoninėje (tretinio lygio sveikatos priežiūros įstaigoje) Varšuvoje. Ji aktyviai propaguoja vaisingumo pažinimą ir medicinos personalo švietimą vaisingumo priežiūros bei priežastiniu būdu grįžiamo nevaisingumo gydymo srityse. Lenkijos NŠP mokytojų asociacijos (dvigubo patikrinimo metodo) pirmininkė, Europos Šeimos gyvenimo ugdymo instituto (IEEF) narė, naprotechnologijos medicinos konsultantė (NaProTECHNOLOGY Omaha, 2011), medicinos vadybos kurso (FEMM, 2018) absolventė. Taip pat buvo Tarptautinio vaisingumą atkuriančiosios medicinos tyrimų instituto patariamojo komiteto narė, Fides et Ratio akademinės draugijos narė bei Sveikatos apsaugos ministerijos konsultantė vaisingumo priežiūros skatinimo ir prokreacinės sveikatos srityje (2016–2020). Asmeniniame gyvenime – žmona, trijų suaugusių vaikų mama (g. 1996, 2001, 2004). Domisi viduramžių muzika, istorija ir kelionėmis su šeima.

Lenkijos medicinos studentų vaisingumo pažinimo metodų žinios: skerspjūvio tyrimas

Jauni žmonės, ypač studentai, yra optimalaus vaisingo amžiaus ir susiduria su svarbiais gyvenimo pasirinkimais, susijusiais su išsilavinimu, karjera, santuoka ir vaikų susilaukimu. Daugelis tyrimų rodo, kad jie nori kurti šeimą ir tapti tėvais, tačiau jiems dažnai trūksta žinių apie biologiškai palankiausią amžių susilaukti vaikų, nevaisingumo rizikos veiksnius ir vaisingumo pažinimo metodus. Žinios apie šiuos metodus ir jų taikymą prokreacinės sveikatos prevencijoje yra nepakankamos, ypač tarp medicinos studentų. Tokios būklės kaip endometriozė, poliendokrininis metabolinis kiaušidžių sindromas (PMKS), anks-

čiau PKS), skydliaukės autoimuninės ligos gali būti aptiktos taikant vaisingumo pažinimo metodus ir yra vienos iš dažniausių moterų vaisingumo sutrikimo priežasčių. Tyrimo rezultatai rodo menką medicinos studentų susidomėjimą ir nepakankamas žinias apie vaisingumo pažinimo metodų taikymą. Ši tendencija nėra būdinga vien Lenkijai – ji stebima ir tarptautiniu mastu. Dėl to medicinos specialistų švietimas šioje reprodukcinės ir prokreacinės sveikatos srityje yra itin svarbus ir aktualus.

Teologijos dokt. Ingrida Jazgevičienė *VDU Katalikų teologijos fakulteto doktorantė*

Lic. Ingrida Jazgevičienė – Kauno arkivyskupijos šeimos centro direktorė, Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto doktorantė. Nuo 2014 m. – natūralaus šeimos planavimo metodo Kreitono modelio sistemos mokytoja, nuo 2020 m. – vaisingumo pažinimo FEMM metodo mokytoja ir dėstytoja. 2020 m. Vytauto Didžiojo universitete įgijo katalikų teologijos bakalauro laipsnį, 2023 m. – teologijos licenciato laipsnį. Tyrimų sritys: natūralus šeimos planavimas (vaisingumo pažinimas), lytiškumo ugdymas, nevaisingumas, dvasinis asistavimas.

Mamos ir dukros pokalbis: moterystės estafetė

Mama yra pirmoji ir svarbiausia savo dukters mokytoja moteriškumo kelyje – būtent ji gali padėti dukrai brendimo laikotarpį išgyventi su džiaugsmu ir pasididžiavimu. Šiame pranešime pristatomi praktiniai patarimai mamos ir dukros, kuri žengia lytinio brendimo keliu, pokalbiui. Parodoma, kodėl vaisingumo pažinimo ugdymas, grindžiamas autentišku santykiu, tampa kartų tęstinumą formuojančiu aktu.

Pranešimo centre – kūno pažinimo samprata: gebėjimas suprasti kūno kalbą, suvokti, ką jis sako apie tapatybę ir sveikatą, ir į tai atsiliepti žiniomis grįstu požiūriu bei pagarba žmogaus orumui. Akcentuojama, kad pagrindinis menstruacinio ciklo įvykis yra ovuliacija, o ne mėnesinės; kad gimdos kaklelio gleivės yra matomas artėjančio vaisingumo ženklas, atsirandantis dar prieš menarchę; ir kad menstruacijų ciklas, pasak Amerikos akušerių ir ginekologų kolegijos (ACOG), yra gyvybiškai svarbus požymis: jo sutrikimai gali anksti signalizuoti apie sveikatai grės-

mingus procesus. Aptariama, kaip kalbėti su dukra, į ką atkreipti dėmesį mamai, kad laiku ir tinkamai būtų atpažinti tiek normalūs, tiek galimi nenormalūs pokyčiai. Ši žinia perteikia požiūrį, kad kūno sandara yra nuostabi ir tikslinga, o menstruacinis ciklas – dovana, paverčianti brendimą iš paslaptingo ar kartais net gėdingo dalyko į suprantamą ir vertingą patirtį.

Pranešime nagrinėjama, kaip amžiui pritaikytas vaisingumo pažinimo ugdymas, mamos perduodamas dukrai, kuria pagrindą nuolatiniam dialogui šeimoje ir ugdo savęs pažinimą, sveikatos raštingumą bei skaistumo dorybę. Remiantis kūno kaip dovanos teologine antropologija, pranešime keliama mintis, kad mamos ir dukros pokalbis nėra vien sveikatos ar higienos reikalas – tai moterystės estafetė: meilė, atvirumas ir pagarba gyvybei perduodamos iš kartos į kartą.

